

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

De gevallen waarin een huwelijk kan worden ontbonden, zijn omschreven in het deel van het burgerlijk wetboek dat betrekking heeft op het familierecht en in afdeling P van de notariswet. Het deel van het burgerlijk wetboek dat betrekking heeft op het familierecht vormt het wettelijk kader van het huwelijk.

In Letland kan een huwelijk worden ontbonden door een rechter of een notaris (*notārs*). Een rechter kan een huwelijk ontbinden op verzoek van een van de echtgenoten of van beide echtgenoten. Een notaris kan een huwelijk ontbinden als de echtgenoten het eens zijn over de ontbinding van het huwelijk en ze geen gemeenschappelijk minderjarig kind en gemeenschappelijk vermogen hebben of, wanneer de echtgenoten wel een gemeenschappelijk minderjarig kind of een gemeenschappelijk vermogen hebben, als ze schriftelijk overeenstemming hebben bereikt over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor het kind en over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen.

Daarom is een van de voorwaarden voor echtscheiding via een notaris dat de echtgenoten het eens zijn over wie het ouderlijk gezag krijgt over de kinderen die binnen het huwelijk zijn geboren, over de alimentatie voor die kinderen en over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen.

Voor echtscheiding via de rechter is het nodig dat de rechter tot de conclusie komt dat het huwelijk is ontworcht. Een huwelijk wordt geacht te zijn ontworcht als de echtgenoten niet meer samenwonen en ook niet te verwachten valt dat dat weer gaat gebeuren.

Voorwaarde voor echtscheiding via een notaris is dat de echtgenoten het eens zijn over wie het gezag krijgt over de kinderen die binnen het huwelijk zijn geboren en over de alimentatie voor die kinderen en over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen. Als de echtgenoten hierover geen overeenstemming kunnen bereiken, beslist de rechter hierover bij de behandeling van het echtscheidingsverzoek.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Ontbinding van het huwelijk door een notaris

Een huwelijk kan door een notaris worden ontbonden als het is ontworcht en de notaris een verzoek om ontbinding van het huwelijk heeft ontvangen dat door beide echtgenoten is ondertekend. Wanneer de echtgenoten een gemeenschappelijk minderjarig kind of een gemeenschappelijk vermogen hebben, moet bij het echtscheidingsverzoek een schriftelijke overeenkomst zijn gevoegd waarin het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor het kind en de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen zijn geregeld.

Ontbinding van het huwelijk door de rechter

Wanneer de echtgenoten het niet eens zijn over de ontbinding van het huwelijk, kan het huwelijk bij rechterlijke uitspraak worden ontbonden als aan een van de onderstaande voorwaarden is voldaan.

De echtgenoten leven ten minste drie jaar gescheiden: de echtgenoten leven gescheiden van elkaar, voeren geen gezamenlijke huishouding en een van hen weigert resoluut om opnieuw een gezamenlijke huishouding te gaan voeren en maakt huwelijkse samenwoning bijgevolg onmogelijk. Van het niet voeren van een gezamenlijke huishouding kan zelfs sprake zijn als de echtgenoten in dezelfde woning wonen.

Wanneer de echtgenoten minder dan drie jaar gescheiden leven, kan de rechter het huwelijk alleen ontbinden als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

de reden van de ontworcht van het huwelijk is fysiek, seksueel, psychisch of economisch geweld van een van de echtgenoten tegen de echtgenoot die om ontbinding van het huwelijk vraagt of diens kind uit een ander huwelijk of een gemeenschappelijk kind;

de ene echtgenoot stemt in met het echtscheidingsverzoek van de andere;

een van de echtgenoten is met iemand anders gaan samenleven en binnen die relatie is een kind geboren of verwekt.

Wanneer de rechter van oordeel is dat de huwelijksband ondanks deze omstandigheden kan worden hersteld, kan de scheidingsprocedure voor maximaal zes maanden worden geschorst om de echtgenoten de gelegenheid te geven tot verzoening.

Wanneer een van de echtgenoten op andere dan de drie bovengenoemde gronden een echtscheidingsverzoek indient voordat de echtgenoten drie jaar gescheiden hebben geleefd, kan de rechter het huwelijk niet ontbinden en moet hij de behandeling van de zaak uitstellen om de echtgenoten de gelegenheid te geven zich te verzoenen.

Het huwelijk van echtgenoten die minder dan drie jaar gescheiden hebben geleefd, kan alleen door een notaris worden ontbonden als beide echtgenoten het eens zijn over de ontbinding van het huwelijk en bij de notaris een scheidingsverzoek hebben ingediend overeenkomstig de in de notariswet omschreven procedure.

Zelfs als een huwelijk ontworcht is, kan de rechter in uitzonderlijke gevallen besluiten om het huwelijk niet te ontbinden omdat ontbinding van het huwelijk indruist tegen de belangen van een gemeenschappelijk minderjarig kind.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Zodra een rechterlijke beslissing tot ontbinding van een huwelijk in kracht van gewijsde is gegaan of een notaris een verklaring van echtscheiding heeft afgegeven, vervallen de wederzijdse rechten en plichten die de gewezen echtgenoten op grond van hun huwelijksrelatie hadden. Uit de echtscheiding kunnen voor de gewezen echtgenoten echter nieuwe rechten en plichten voortvloeien. Zodra het huwelijk is ontbonden, kunnen de gewezen echtgenoten een nieuw huwelijk aangaan.

Het burgerlijk wetboek bepaalt dat een echtgenoot die na voltrekking van het huwelijk de naam van de partner aanneemt, deze naam na ontbinding van het huwelijk behoudt. Op een daartoe strekkend verzoek kan de rechter of een notaris hem echter de toestemming geven om weer de eigen familienaam te voeren.

De rechter kan de echtgenoot aan wie de ontworcht van het huwelijk kan worden toegerekend, op verzoek van de andere echtgenoot echter verbieden om diens familienaam te voeren, mits dit niet in strijd is met de belangen van eventuele kinderen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Een notaris kan een huwelijk ontbinden als de echtgenoten vooraf schriftelijk overeenstemming hebben bereikt over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen en als die overeenkomst bij het scheidingsverzoek is gevoegd.

Wanneer een huwelijk bij rechterlijke uitspraak wordt ontbonden, kunnen de echtgenoten zelf beslissen over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen. Wanneer de echtgenoten het niet eens kunnen worden, beslist de rechter over de vorderingen die ze jegens elkaar hebben. Hij doet dat overeenkomstig de bepalingen van het burgerlijk wetboek en eventuele huwelijkse voorwaarden. Ingevolge het burgerlijk wetboek kan het huwelijksvermogen op twee wijzen worden geregeld: op grond van het wettelijke stelsel of op grond van een huwelijkscontract. In de toepasselijke wettelijke bepalingen en het huwelijkscontract is geregeld hoe het vermogen bij echtscheiding wordt verdeeld.

In het kader van het wettelijke stelsel behoudt elke echtgenoot het vermogen dat hij bij het huwelijk heeft ingebracht of tijdens het huwelijk heeft verworven. Alles wat de echtgenoten tijdens het huwelijk samen hebben verworven, of wat door een van de echtgenoten is verworven met gemeenschappelijke middelen, wordt geacht deel uit te maken van het gemeenschappelijke vermogen. Verondersteld wordt dat het gemeenschappelijke vermogen aan elk van beide echtgenoten voor de helft toebehoort, tenzij een van de echtgenoten kan bewijzen dat een andere verdeling moet worden toegepast.

Wanneer het huwelijksvermogen is geregeld in een huwelijkscontract, kan het contract voorzien in huwelijkse voorwaarden of gemeenschap van goederen en wordt het vermogen bij scheiding verdeeld overeenkomstig de toepasselijke wetgeving.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Bij echtscheidingszaken kunnen geschillen in verband met rechten en plichten die voortvloeien uit de bovenbeschreven familierechtelijke betrekkingen niet afzonderlijk worden behandeld. Dit geldt in het bijzonder voor geschillen in verband met rechten en plichten die voortvloeien uit de rechtsbetrekkingen tussen ouders en kinderen.

In het geval van een notariële ontbinding van een huwelijk moeten de echtgenoten het niet alleen eens zijn over de echtscheiding zelf, maar ook over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor eventuele minderjarige kinderen. Vandaar dat in het geval dat de echtgenoten een gemeenschappelijk minderjarig kind hebben, het scheidingsverzoek vergezeld moet gaan van een schriftelijke overeenkomst over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie.

Wanneer het huwelijk door de rechter wordt ontbonden en de echtgenoten een gemeenschappelijk minderjarig kind hebben, moeten ze het eens worden over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor dat kind. Wanneer op deze punten geen overeenstemming bestaat, moeten de vorderingen samen met het echtscheidingsverzoek worden ingediend, anders kan de rechter de echtscheiding niet uitspreken.

Gevolgen van de echtscheiding voor de ouderlijke verantwoordelijkheid

De verplichting van een ouder om zorg te dragen voor zijn kind vervalt niet op het moment dat het kind niet langer bij hem woont.

Ook wanneer de ouders gescheiden leven, blijven zij gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen. Maar de zorg- en toezichtplicht jegens het kind berust bij de ouder bij wie het kind woont.

Beslissingen die van aanzienlijke invloed op de ontwikkeling van het kind kunnen zijn, moeten door de ouders gezamenlijk worden genomen. Eventuele geschillen tussen de ouders worden behandeld door de rechtbank voor minderjarigen en wezen (*bāriḡtīesa*), tenzij de wet anders bepaalt.

Het gezamenlijk gezag van de ouders eindigt als het ouderlijk gezag bij overeenkomst tussen de ouders of bij uitspraak van de rechter aan een van hen wordt toegewezen.

Wanneer een kind onder het gezag van slechts een van de ouders staat, heeft die ouder alle rechten en plichten die daaruit voortvloeien. De andere ouder heeft een omgangsrecht (recht om contact en een persoonlijke relatie met het kind te onderhouden).

Gevolgen van de echtscheiding voor de onderhoudsplicht

Over kinderalimentatie moet tijdens de echtscheidingsprocedure worden beslist. De ouders zijn verplicht om naar vermogen in het onderhoud van hun kind te voorzien. De verplichting om een kind te onderhouden rust bij de vader en de moeder totdat het kind voor zichzelf kan zorgen. Die verplichting vervalt niet op het moment dat het kind gescheiden van de rest van het gezin gaat wonen of als het kind niet langer bij een of beide ouders woont. Bij de ontbinding van het huwelijk kunnen de ouders zelf afspraken maken over de kinderalimentatie. Als ze het niet eens worden, beslist de rechter hierover tijdens de echtscheidingsprocedure.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Ingevolge het burgerlijk wetboek kan de voormalige echtgenoot tijdens de echtscheidingsprocedure en zelfs daarna nog van de andere echtgenoot vorderen dat deze naar vermogen bijdraagt in zijn levensonderhoud, en wel in die mate dat de vorderende echtgenoot er niet op achteruitgaat in levensstandaard. De verplichting om ervoor te zorgen dat de voormalige echtgenoot er niet in levensstandaard op achteruitgaat, vervalt in de volgende gevallen:

de periode die is verstreken sinds het huwelijk werd ontbonden of nietig verklaard, is even lang of langer dan de periode die het huwelijk dan wel de samenwoning heeft geduurd;

de voormalige echtgenoot is opnieuw gehuwd;

het inkomensniveau van de voormalige echtgenoot is voldoende om in zijn levensonderhoud te voorzien;

de voormalige echtgenoot laat bewust na om zelf in zijn levensonderhoud te voorzien;

de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot heeft onvoldoende middelen of is arbeidsongeschikt geworden;

de onderhoudsgerechtigde voormalige echtgenoot heeft een misdrijf gepleegd tegen de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot of een van diens familieleden in opgaande of neergaande lijn, zoals een aanslag op het leven of de gezondheid, vrijheidsberoving, beschadiging of diefstal van goederen of laster;

de onderhoudsgerechtigde voormalige echtgenoot heeft nagelaten om de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot te helpen toen deze zich in een noodsituatie bevond;

de onderhoudsgerechtigde voormalige echtgenoot heeft de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot of een van diens familieleden in opgaande of neergaande lijn valselijk van een misdrijf beschuldigd;

de voormalige echtgenoot heeft een verkwistende of immorele levensstijl;

de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot of de onderhoudsgerechtigde voormalige echtgenoot is overleden of dood is verklaard;

er zijn andere belangrijke gronden om de verplichting te doen vervallen.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Het begrip "scheiding van tafel en bed" bestaat niet in het Letse rechtstelsel.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Het begrip "scheiding van tafel en bed" bestaat niet in het Letse rechtstelsel.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Het begrip "scheiding van tafel en bed" bestaat niet in het Letse rechtstelsel.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Een huwelijk kan nietig worden verklaard als het in strijd met de wet is gesloten. Vanaf het moment dat de rechterlijke nietigverklaring in kracht van gewijsde gaat, wordt het huwelijk geacht nooit te hebben bestaan. Een huwelijk kan ook na echtscheiding nog nietig worden verklaard.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk kan slechts in de volgende bij de wet bepaalde gevallen nietig worden verklaard:

het huwelijk werd niet geregistreerd door een ambtenaar van de burgerlijke stand of door een geestelijke van een van de in het burgerlijk wetboek vermelde denominaties;

het betreft een schijnhuwelijk, dat niet tot doel had een gezin te stichten;

het huwelijk werd aangegaan voordat beide echtgenoten de leeftijd van achttien jaar hadden bereikt of, in bepaalde gevallen, voordat een van de echtgenoten de leeftijd van zestien jaar had bereikt. In laatstgenoemd geval kan het huwelijk geldig zijn als de andere echtgenoot bij de huwelijksvoltrekking meerderjarig was en de ouders of voogd hun toestemming hadden gegeven. In beide gevallen is nietigverklaring niet mogelijk wanneer na het huwelijk een kind is verwekt of wanneer beide echtgenoten op het tijdstip van de rechterlijke uitspraak de minimumleeftijd hebben bereikt;

een van de echtgenoten verkeerde op het tijdstip van de huwelijksvoltrekking in een toestand waardoor hij de gevolgen van zijn handelingen niet kon begrijpen of zijn handelingen niet kon beheersen;

het huwelijk is aangegaan tussen nauwe bloedverwanten: directe verwanten in opgaande of neergaande lijn, broer en zus of halfbroer en halfzus;

het huwelijk is aangegaan tussen adoptant en geadopteerde, behalve wanneer de door de adoptie ontstane rechtsbetrekking is beëindigd;

het huwelijk is aangegaan tussen voogd en pupil of tussen curator en curandus voordat de voogdij of de curatele is beëindigd;

een van de echtgenoten is al getrouwd.

In al deze gevallen kan een belanghebbende of de openbare aanklager te allen tijde en zonder beperking een verzoek om nietigverklaring indienen.

Wanneer het huwelijk door overlijden of echtscheiding is beëindigd, kan een verzoek om nietigverklaring alleen worden ingediend door personen van wie door het huwelijk rechten zijn geschonden. Een verzoek om nietigverklaring kan niet worden ingediend als beide echtgenoten zijn overleden.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Een echtgenoot van wie het huwelijk nietig is verklaard, gaat weer de eigen familienaam voeren. Wanneer een van de echtgenoten zich bij de voltrekking van het huwelijk niet bewust was van de nietigheid ervan, kan hij de rechter verzoeken om de familienaam van de voormalige echtgenoot te mogen blijven voeren.

Wanneer een van de echtgenoten zich bij de voltrekking van het huwelijk bewust was van de mogelijke nietigheid ervan, heeft de andere echtgenoot niet alleen recht op voldoende alimentatie om de eerdere levensstandaard te behouden, maar ook op vergoeding van immateriële schade.

De omstandigheden waaronder de voormalige echtgenoot is vrijgesteld van de verplichting om ervoor te zorgen dat de andere echtgenoot er niet in levensstandaard op achteruitgaat, zijn bij nietigverklaring van het huwelijk dezelfde als bij echtscheiding (zie vraag 3.4).

Wat de verdeling van het vermogen na nietigverklaring van het huwelijk betreft, behoudt elke echtgenoot het vermogen dat hij heeft ingebracht en tijdens de samenwoning heeft verworven. Gezamenlijk verworven vermogen wordt gelijkelijk tussen de voormalige echtgenoten verdeeld.

Wanneer geen van de echtgenoten zich bij de voltrekking van het huwelijk bewust was van de mogelijke nietigheid ervan, wordt het vermogen verdeeld overeenkomstig de bepalingen van het burgerlijk wetboek waarin de verdeling van tijdens een rechtmatig huwelijk verworven goederen is geregeld. Wanneer slechts een van de echtgenoten zich niet bewust was van de nietigheid van het huwelijk, gelden bedoelde bepalingen alleen voor die echtgenoot.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Notariële ontbinding van een huwelijk is slechts mogelijk op gezamenlijk verzoek van de echtgenoten. De procedure voor notariële ontbinding is neergelegd in afdeling P van de notariswet. Ontbinding van het huwelijk gebeurt door een notaris wanneer de echtgenoten het eens zijn over de echtscheiding en ze geen gemeenschappelijk minderjarig kind en gemeenschappelijk vermogen hebben of, in gevallen waarin de echtgenoten wel een gemeenschappelijk minderjarig kind of een gemeenschappelijk vermogen hebben, als ze schriftelijk overeenstemming hebben bereikt over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor het kind en de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Ontbinding van het huwelijk door een notaris

Wanneer een huwelijk door een notaris moet worden ontbonden, is er geen specifieke territoriale bevoegdheid: de echtgenoten kunnen hun verzoek indienen bij elke notaris in het land. Dit geldt niet voor grensoverschrijdende zaken. De bevoegdheid voor grensoverschrijdende zaken is geregeld in Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad. Wanneer een grensoverschrijdende echtscheidingszaak volgens Europese of internationale wetgeving niet onder de Letse jurisdictie valt, kan de scheidingsprocedure niet door een notaris worden ingeleid en moet de aangezochte notaris dit meedelen aan de echtgenoten.

In grensoverschrijdende zaken wordt het toepasselijke recht bepaald overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1259/2010 van de Raad van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed.

Een bij een notaris ingediend echtscheidingsverzoek moet de volgende gegevens bevatten:

voornaam, naam en identiteitsnummer van elk van de echtgenoten (wanneer een van de echtgenoten geen eigen identiteitsnummer heeft, moet het jaar, de maand en de dag van zijn geboorte worden vermeld);

jaar, maand en dag waarop het huwelijk is voltrokken en het nummer waaronder het huwelijk is geregistreerd;

het land waar het huwelijk is geregistreerd en de naam van de ambtenaar (instantie) of de geestelijke (denominatie) die het huwelijk heeft voltrokken; of de echtgenoten gemeenschappelijke minderjarige kinderen hebben en, zo ja, of ze overeenstemming hebben bereikt over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie;

of de echtgenoten een gemeenschappelijk vermogen hebben en, zo ja, of ze overeenstemming hebben bereikt over de verdeling daarvan;

de naam die de echtgenoten na de scheiding zullen voeren.

Het verzoek moet vergezeld gaan van de originele huwelijksakte, een door de burgerlijke stand afgegeven afschrift of uittreksel daarvan of een door de burgerlijke stand afgegeven huwelijksverklaring.

Wanneer de echtgenoten een gemeenschappelijk minderjarig kind of een gemeenschappelijk vermogen hebben, moet bij het echtscheidingsverzoek een schriftelijke overeenkomst zijn gevoegd waarin het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor het kind en de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen zijn geregeld.

Ontbinding van het huwelijk door de rechter

Een verzoek om echtscheiding of nietigverklaring van een huwelijk moet worden ingediend bij het bevoegde districts- of gemeentelijk gerecht (*rajona (pilsētas) tiesa*). Bevoegd is in de regel de rechtbank van de officiële woonplaats van de verweerder of, bij ontstentenis daarvan, diens feitelijke woonplaats.

In de volgende gevallen kan het verzoek ook bij de rechtbank van de officiële woonplaats van de eiser of, bij ontstentenis daarvan, diens feitelijke woonplaats worden ingediend:

er wonen minderjarige kinderen bij de eiser;

de verwerende echtgenoot zit een gevangenisstraf uit;

de verwerende echtgenoot heeft geen officiële woonplaats, diens feitelijke woonplaats is onbekend of de verwerende echtgenoot woont in het buitenland.

De regels betreffende de bevoegdheid inzake echtscheidingszaken, scheiding van tafel en bed en nietigverklaring van een huwelijk die van toepassing zijn als een van de echtgenoten zijn gewone verblijfplaats in een andere lidstaat heeft of onderdaan van een andere lidstaat is, zijn neergelegd in Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

Zodra is vastgesteld welke lidstaat bevoegd is, geldt de nationale civiele procedure van die lidstaat.

Ook in een aantal voor Letland bindende bilaterale verdragen met niet-EU-landen inzake rechtsbijstand en rechtsbetrekkingen zijn bevoegdheidsregels betreffende echtscheidingszaken neergelegd.

Ingevolge artikel 128 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering moet een verzoekschrift de volgende gegevens bevatten:

de rechtbank waarbij het verzoekschrift wordt ingediend;

de voornaam en naam, het identiteitsnummer en de officiële woonplaats van de eiser of, wanneer de eiser geen officiële woonplaats heeft, diens feitelijke woonplaats of, in het geval dat de eiser een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging; eventueel kan ook een ander adres voor het ontvangen van rechtbankstukken worden vermeld;

de voornaam en naam, het identiteitsnummer, de officiële woonplaats en, voor zover beschikbaar, een aanvullend adres, van de verweerder of belanghebbende partij of, bij ontstentenis daarvan, de feitelijke woonplaats of, in het geval dat de verweerder of belanghebbende partij een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging van de verweerder of belanghebbende partij;

wanneer de vordering wordt ingediend door een vertegenwoordiger van de eiser, de voornaam en naam, het identiteitsnummer en het correspondentieadres van de vertegenwoordiger of, in het geval dat de vertegenwoordiger een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging;

bij een geldvordering, de naam van de kredietinstelling en het rekeningnummer waarop het bedrag moet worden overgemaakt, voor zover beschikbaar; het voorwerp van de vordering;

het bedrag van de vordering, wanneer de vordering in geld kan worden uitgedrukt, en de wijze waarop dat bedrag is berekend;

de feiten waarop de vordering is gebaseerd en bewijs ter staving van de aangevoerde feiten;

de wet waarop de vordering is gebaseerd;

de vorderingen van de eiser;

een lijst van de stukken die bij het verzoekschrift zijn gevoegd;

de datum van het verzoekschrift en eventuele andere relevante informatie.

Ingevolge artikel 2351 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering moet een echtscheidingsverzoek ook de volgende gegevens bevatten:

sinds wanneer de echtgenoten gescheiden leven;

of de andere echtgenoot instemt met de scheiding;

of de echtgenoten tot overeenstemming zijn gekomen over, voor zover van toepassing, het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor eventuele kinderen en de verdeling van het tijdens het huwelijk verworven vermogen, dan wel of de echtgenoten dienaangaande vorderingen bij de rechtbank instellen.

Het verzoekschrift moet worden ondertekend door de eiser of zijn vertegenwoordiger. In zaken waarin een verzoek om echtscheiding of nietigverklaring wordt behandeld, moet de vertegenwoordiger van een partij uitdrukkelijk door die partij zijn gemachtigd om namens hem op te treden. Een dergelijke machtiging strekt zich uit tot alle aan het verzoek gerelateerde vorderingen.

Bij het verzoekschrift moeten de volgende stukken zijn gevoegd:

eensluitend afschrift van het verzoekschrift voor verzending aan de verweerder;

bewijs van volledige betaling van de wettelijk verschuldigde griffierechten en andere rechtbankkosten conform de in de wet vastgestelde procedure;

document(en) waaruit de feiten en omstandigheden blijken waarop het verzoek is gebaseerd (zoals een huwelijkscertificaat).

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

In het algemeen verleent de staat rechtsbijstand wanneer een persoon over onvoldoende inkomen beschikt om zich in rechte te verdedigen of van het ene op het andere moment in een (financiële) situatie is terechtgekomen (bijvoorbeeld door een natuurramp of andere omstandigheden die niet aan hem zijn toe te rekenen) waardoor hij daar financieel niet toe in staat is, of wanneer hij voor zijn levensonderhoud volledig afhankelijk is van overheidssteun, waardoor hij, objectief gezien, evenmin in staat is om in rechte voor zijn belangen op te komen. Rechtsbijstand wordt toegekend overeenkomstig de wet op de rechtsbijstand (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

In het algemeen worden in het kader van de rechtsbijstandregeling de kosten van het opstellen van processtukken, van juridisch advies en vertegenwoordiging bij de rechtbank, en van de tenuitvoerlegging van een rechterlijke uitspraak vergoed.

Letland verleent ook rechtsbijstand op grond van Verordening (EG) nr. 2201/2003.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Zaken worden in eerste aanleg behandeld door een districts- of gemeentelijk gerecht (*rajona (pilsētas) tiesa*). Tegen een beslissing in eerste aanleg kan hoger beroep bij een regionaal gerecht (*apgabaltiesa*) en cassatieberoep (*kasācija*) worden ingesteld.

Bij echtscheiding via een notaris kan de waarheidsgetrouwheid van volgens de wet gecertificeerde stukken niet worden betwist. Daartoe moet een afzonderlijke vordering worden ingesteld.

Tegen een notaris die zijn taken niet naar behoren heeft uitgevoerd of die weigert om zijn taken uit te voeren, kan een klacht worden ingediend bij het regionaal gerecht dat toezicht houdt op de werkzaamheden van die notaris. De klacht moet binnen een maand worden ingediend, te rekenen vanaf de dag van de betwiste handeling of weigering.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Een beslissing tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk die in een andere lidstaat is gegeven, wordt overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad in Letland erkend. Deze verordening stelt dat een in een andere lidstaat gegeven rechterlijke beslissing in andere lidstaten moet worden erkend, zonder dat daartoe een bijzondere procedure is vereist.

Wanneer een belanghebbende partij een beslissing tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk die in een andere lidstaat is gegeven, in Letland wil laten erkennen, moet hij, overeenkomstig de in Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad vastgestelde procedures, een verzoek om een beslissing houdende erkenning (*atzīšana*) of erkenning en tenuitvoerlegging (*atzīšana un izpildīšana*) van de buitenlandse beslissing indienen bij het districts- of gemeentelijk gerecht van de plaats waar die beslissing ten uitvoer moet worden gelegd of van de officiële woonplaats van de verweerder dan wel, bij ontstentenis daarvan, diens feitelijke woonplaats.

Een beslissing houdende erkenning, of erkenning en tenuitvoerlegging, van een beslissing van een buitenlandse rechter, wordt gegeven door een alleenzittende rechter op basis van een daartoe strekkend verzoekschrift en bijbehorende stukken. Dit gebeurt binnen tien dagen na indiening van het

verzoekschrift en zonder oproeping van de partijen. De rechter kan de erkenning van de beslissing alleen weigeren op een van de in artikel 22 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad genoemde gronden:

de erkenning is kennelijk strijdig met de openbare orde in Letland;

in het geval van een beslissing bij verstek: het stuk waarmee het geding werd ingeleid of een gelijkwaardig stuk is niet tijdig en niet op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging noodzakelijk was, aan de verweerder betekend of medegegeeld, tenzij vaststaat dat verweerder ondubbelzinnig met de beslissing instemt;

de beslissing is onverenigbaar met een beslissing gegeven in een procedure tussen dezelfde partijen in Letland;

de beslissing is onverenigbaar met een beslissing die vroeger in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven, mits die vroegere beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in Letland.

Krachtens artikel 638 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering moet een verzoek om een beslissing houdende erkenning van een uitspraak de volgende gegevens bevatten:

de rechtbank waarbij het verzoekschrift wordt ingediend;

de voornaam en naam, het identiteitsnummer (of, bij ontstentenis daarvan, andere gegevens op basis waarvan de identiteit kan worden vastgesteld) en het correspondentieadres van de verzoeker of, in het geval dat de verzoeker een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging;

de voornaam en naam, het identiteitsnummer (of, bij ontstentenis daarvan, andere gegevens op basis waarvan de identiteit kan worden vastgesteld), de officiële woonplaats en, voor zover beschikbaar, een aanvullend adres of, bij ontstentenis daarvan, de feitelijke woonplaats, dan wel, in het geval dat de verweerder een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging;

het onderwerp van het verzoek en de feiten en omstandigheden waarop het verzoek is gebaseerd;

het verzoek om erkenning, of erkenning en tenuitvoerlegging, van de beslissing van de buitenlandse rechter, geheel of gedeeltelijk;

de gemachtigde en zijn adres, voor zover van toepassing;

een lijst van de stukken die bij het verzoekschrift zijn gevoegd;

datum en tijdstip waarop het verzoekschrift is opgesteld.

Ingevolge artikel 37 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad moet een verzoek om een beslissing houdende erkenning van een door een gerecht van een andere lidstaat gegeven beslissing, vergezeld gaan van de volgende stukken:

een afschrift van de beslissing dat voldoet aan de voorwaarden tot vaststelling van de echtheid ervan;

wanneer het een bij verstek gegeven beslissing betreft, een stuk waaruit blijkt dat het stuk waarmee het geding (tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk) is ingeleid aan de verweerder is betekend, dan wel enig stuk waaruit blijkt dat de verweerder ondubbelzinnig met de bij verstek gegeven beslissing instemt;

een door het bevoegde gerecht of de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst afgegeven certificaat als bedoeld in artikel 39 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Ingevolge Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad kan een belanghebbende partij op twee manieren verzoeken om niet-erkenning in Letland van een in andere lidstaat gegeven beslissing tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk.

Ten eerste kan elke belanghebbende ingevolge artikel 21 van die verordening bij de rechter een verzoek om een beslissing houdende niet-erkenning in Letland van een in een andere lidstaat gegeven beslissing indienen.

Ten tweede, zelfs nadat een persoon al een verzoek tot erkenning van een beslissing heeft ingediend en dit verzoek door het districts- of gemeentelijke gerecht is ingewilligd, kan de verweerder de erkenning in Letland nog aanvechten. Daartoe moet de verweerder een bezwaarschrift indienen bij het districts- of gemeentelijke gerecht dat het verzoek heeft ingewilligd. Conform artikel 33 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad is de beslissing van een districts- of gemeentelijk gerecht houdende erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing vatbaar voor hoger beroep bij een regionaal gerecht. Daartoe moet eerst een bezwaarschrift (*blakus sūdzība*) worden ingediend bij het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gegeven, waarna het bezwaarschrift moet worden toegezonden aan het bevoegde regionale gerecht. Tegen de beslissing van het regionale gerecht kan door de verweerder (of verzoeker) beroep worden ingesteld bij de Senaat van het Hooggerechtshof (*Augstākās tiesas Senāts*). Daartoe moet eerst een bezwaarschrift worden ingediend bij het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gegeven, waarna het bezwaarschrift moet worden toegezonden aan de afdeling Civiele Zaken van de Senaat van het Hooggerechtshof.

De verweerder kan zich slechts op een van de in artikel 22 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad genoemde gronden verzetten tegen de erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing (zie vraag 14).

16 Wat is het toepasselijke recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Het toepasselijke recht wordt bepaald op grond van

[Verordening \(EU\) nr. 1259/2010 van de Raad van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed \(verordening "Rome III"\)](#)

Links

<http://www.tiesas.lv/>

<http://www.lrx.com/features/latvia.htm> English

<http://www.vvc.gov.lv/>

<http://www.tm.gov.lv/>

Laatste update: 07/02/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.